

Šedá literatura a Národní archiv

Ing. Miroslav Kunt
Mgr. Karolína Šimůnková

via <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-407832>

Národní archiv

www.nacr.cz

Šedá literatura, konference NTK 17.10.2019

Co je to „archiv“?

Dokument = informace

Zákon o archivnictví č. 499/2004 Sb.

dokumentem je každá písemná, obrazová, zvuková nebo jiná zaznamenaná informace, ať již v podobě analogové či digitální, která byla vytvořena původcem nebo byla původci doručena,

---

archiválií je takový **dokument**, který byl **vzhledem k** době vzniku, obsahu, původu, vnějším znakům a **trvalé hodnotě** dané politickým, hospodářským, právním, historickým, kulturním, vědeckým nebo informačním významem **vybrán ve veřejném zájmu k trvalému uchování a byl vzat do evidence archiválií**; archiváliemi jsou i

pečetidla, razítka a jiné hmotné předměty související s archivním fondem či s archivní sbírkou, které byly vzhledem k době vzniku, obsahu, původu, vnějším znakům a trvalé hodnotě dané politickým, hospodářským, právním, historickým, kulturním, vědeckým nebo informačním významem vybrány a vzaty do evidence,

Národní archiv

www.nacr.cz

Povinnost uchovat dokument a umožnit výběr (§3 AZ) – adresáti povinnosti

**veřejnoprávní
původci**

**soukromoprávní
původci**

Ne vše je v systémech spisové služby

- Soukromoprávní původci nemají povinnost vést spisovou službu
- Veřejnoprávní původci s povinnou spisovou službou/ elektronickou spisovou službou nemají vše v systému spisové služby (v eSSL)
- Obsah internetových a intranetových stránek
- Elektronická pošta, soubory z datových úložišť
- Databáze včetně provozních informačních systémů
- Technické nosiče dat jako „součást spisu“

Veřejnoprávní původci

elektronické systémy spisové služby – matoucí zjednodušení

- Povinnost používat eSSL u veřejnoprávních původců (zákon č. 499/2004 Sb.)
  - Provádění skartačních řízení a předání vybraných dokumentů archivu prostřednictvím standardizovaných balíčků (§ 20 odst. 5 a § 21 odst. 4 vyhlášky č. 259/2012 Sb., národní standard pro elektronické systémy spisové služby)
  - Povinnost ukládat digitální dokumenty z technických nosičů do eSSL (§ 19 odst. 2 písm. j) vyhlášky č. 259/2012 Sb.)
-

Soukromoprávní původci

Povinnost převedení dokument v digitální podobě určeného k výběru archiválií do **výstupního datového formátu** a jeho **opatření metadaty**

- Pokud dokument nelze převést do stanoveného datového formátu a opatřit ho metadaty, a to ani ve spolupráci s příslušným archivem, dokument jeho původce převede do analogové podoby. (§ 13 odst. 5 zákona č. 499/2004 Sb.)

Problém: neexistuje prováděcí předpis!

Co s tím v archivu?

Při výběru archiválií není důležité, zda jde o spis, rukopis, tisk nebo film...

Důležitý je původce, resp. provenience, tj. vztah původce k dokumentu.

„Původcem každý, z jehož činnosti dokument vznikl; za dokument vzniklý z činnosti původce se považuje rovněž dokument, který byl původci doručen nebo jinak předán“

(§ 2 písm. d) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě)

Co s tím v archivu?

Posuzujeme trvalou hodnotu, ale...

- V minulosti podceňování některých druhů dokumentů (tisky, fotografie): „je to tištěné, patří to do knihovny“.
- V případě Národního archivu předávání věstníků vydaných původci archivních fondů (např. ministerstvy) do knihovního fondu knihovny = porušení provenienčního principu.
- V některých případech i dnes archivy neberou na vědomí, že archiválie nemusí být pouze psaný text: masivní podceňování technické a stavební dokumentace (a její ničení nebo přenechávání Archivu Národního technického muzea).
- Teze „to je určitě uloženo jinde“.

Co je vlastně šedá literatura v archivu?

„Dokumenty, které nejsou publikovány obvyklým způsobem a nejsou proto dostupné na běžném knižním trhu (např. diplomové a dizertační práce, výzkumné zprávy, interní dokumenty, oficiální publikace atd.).“

(Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy)

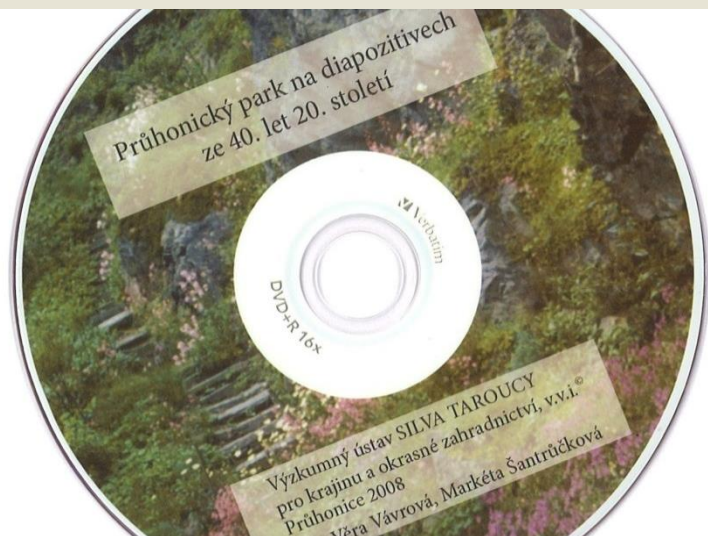

Technické nosiče ve spisech

- Nešťastné ustanovení správního řádu: „Přílohou, která je součástí spisu, jsou zejména (...) záznamy na elektronických médiích.“ (§ 17 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb.)
- Média jsou nestabilní, hrozí nečitelnost
- Po převzetí takovýchto spisů musí archiv média sám vyjmout a uložit je do digitálního archivu (nebo se s jejich obsahem rozloučit)

Fotodokumentace Průhonického parku ve VÚKOZ, v.v.i.

Diapozitivy z let 1941 (duben) - 1943 (říjen) tvoří součást dokumentačního materiálu Výzkumného ústavu okrasného zahradnictví, veřejné výzkumné instituce. Jsou uloženy v knihovně Ústavu v několika dobových dřevěných schránkách. Diapozitivy, které byly pro dokumentaci zámeckého parku v Průhonících použity, mají rozměry 24 x 36 mm a jsou barevné, což ve své době bylo vzácné. Tato dokumentace byla jistě pořízena ve spolupráci s pracovníky zámeckého parku, i když bližší okolnosti jejího vzniku nám nejsou známy. Snad se na této práci podílel p. Mudruška či vrchní zahradník p. František Kraus. Do dneška se nedochovaly všechny diapozitivy, ale jen 866 obrázků.

K diapozitivům existuje seznam, který obsahuje 1206 položek a byl vytvářen se zřetelem na kartotéku, jež vznikla souběžně s ním. Proto jsou některé diapozitivy zapsány pod stejným pořadovým číslem v seznamu dvakrát či třikrát a jejich názvy se mírně liší podle toho, na co je kladen důraz (např. dominantní dřevina, určité místo v parku).

Vzhledem k tomu, že tuto dokumentaci parku z počátku 2. světové války považujeme za velmi významnou z hlediska dendrologického i historického vývoje Průhonického parku, rozhodli jsme se diapozitivy zveřejnit pro odborníky i návštěvníky parku. Snímky mají různou kvalitu, která je ovlivněna i jejich stářím. Diapozitivy byly nově naskenovány na skeneru UMAX PowerLook 2100XL.

Národní archiv

www.nacr.cz

Protokol čj. NA 4032/2009-05

PROTOKOL

o skartačním řízení u Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví

Do skartačního řízení byly navrženy obyčejné, účetní, 1 DVD videodokumentace a 2 elektronické dokumenty na CD, které vznikly z činnosti VÚKOZ, v.v.i. a jeho předchůdců v letech 1941-1943 (digitalizovaná kopie fotodokumentace na DVD) a 1956-2006, v rozsahu 32,5 bm (+ 1ks DVD a 2ks CD).

Jako archiválie byly vybrány z většiny balíků a šanonů navržených ve skupinách A, V i S – celkem 5 bm, 2ks CD a 1ks DVD z let 1941–1943 a 1956-2006. Vybrané archiválie byly zařazeny do II. kategorie podle § 20 odst. 2 zákona č. 499/2004 Sb. a podle přílohy č. 3 zákona č. 499/2004 Sb. Dokumenty byly vyznačeny značkou A přímo do přílohy skartačního návrhu. Dokumenty, které byly vybrány jako archiválie, budou uloženy v Národním archivu. Dokumenty budou předány do Národního archivu do března 2010.

	Hodnocení sortimentu Květín(Hieke)	80.léta?	A	pozn.:skládek
	Zápisy ze zasedání vědecké rady (Suchara)	2005-2006	A	1karton krab Váv
	Organizační řád (2008) a ročenky (2005-2008)	2005-2008	A	CD krab Váv
	Informace z itranetu (šlechtění, genofondy, konference, výzkum, knihovna aj.)	-2008	A	CD krab Váv
	Fotodokumentace Průhonického parku - diapozitivy	1941-1943	A	DVD krab Váv
	Sborník z vědecké konference Strom a květina	2007	A	1 kniha krab Váv

Národní archiv

www.nacr.cz

Přírůstek č. 6525/původce VÚKOZ/NAD 1669

Záznam vnější změny - přírůstek č.: 6525/ 0

Údaje o převzetí archiválií:		100000010 - Národní archiv	
Číslo přírůstku	6525 / 0	PEvA	56/ 2010
Datum převzetí	13.4.2010	Datum zápisu	14.4.2010
		Pracovník	Kalina
		Odd.: 05	
Číslo jednací	č.j. NA 1471/2010-05		
Protokol o výběru	NA 4032/2009-05 / Kalina, Vacková		
Druh přírůstku	ve skartačním řízení	Typ	přírůstek výběrem - k existujícímu archivnímu souboru
Údaje o předávajícím:			
Předáno kým	Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví		

10. Původce:

Výzkumný ústav okrasného zahradnictví (1946-1977, 1991-2000);
Výzkumný a šlechtitelský ústav okrasného zahradnictví v Průhonicích (1977-1991);
Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví (od r. 2000)

21. Vnější změny:

15.12.2006 č. přírůstku 5942, č.j. NA 4056/2006-05
13.4.2010 č. přírůstku 6525, č.j. NA 1471/2010-05

22. Záznamy o výběru archiválií ve skartačním řízení a mimo skartační řízení:

Protokoly o výběru archiválií: č.j. NA 2394/2006-05 ze dne 3.11.2006; č.j. NA 4032/2009-05 ze dne 26.11.2009

24. Tematický popis:

Korespondence ředitele, porady vedení ústavu, ročenky VÚKOZ, informační zpravodaje, cestovní zprávy, účetní závěrky roční, korespondence s MŽP, základní dokumenty k organizaci, spisové službě, příkazy ředitele, výroční zprávy, vědecká rada, mezinárodní styky, hospodaření, delimitace majetku s Botanickým ústavem ČSAV a jednotlivé výzkumné ústavy a projekty.

Máme se tím vůbec zabývat?

Problémy související s digitalizací společnosti

- Archiváři často vnímají pouze „předmět spisové služby“, tedy to, co je jako dokument evidováno.
- Databáze, GIS/CAD data a většina šedé literatury = zcela mimo spisovou službu.
- Webové a intranetové stránky jsou také dokument.
- Nutná aktivní akvizice, nečekat na skartační návrh.

Archivace digitálních dat.

- Archivy v praxi kladou primární důraz na uchování, ne využívání.
- Národní archivní portál jako součást národního digitálního archivu umožňuje předání jednotlivých datových souborů, jejich opatření základními metadaty a vytvoření SIP balíčku
- Národní digitální archiv zajišťuje případnou migraci datového formátu

= plnění § 15 zákona č. 499/2004 Sb.

Nástroj národního digitálního archivu

Tzv. „mimoskartační řízení“, součást národního archivního portálu pro přípravu datových balíčků a jejich trvalé uložení

Národní archiv

Národní archivní portál - testovací verze

Vyhledávání

Administrace

Databáze NAD

Mimoskartační řízení

Předávání archiválií

Skartační řízení

Odhlásit

Automatické odhlášení za: 00:25:24

317

?

Správa souborů > NA-1721/05-2015 - Úřad pro ochranu osobních údajů - přejímka 2015

Nahrát soubory řízení

Nahrané soubory

Uzavřít výběr souborů

Název:

SKO_2971_07a

Obsah:

Reklama Rytmus života 17/2007 (stížnost M.M. a H.V.)

Spisový znak:

1

Číslo jednací:

2977/2007

Omezení přístupu:

Zveřejněno

Poznámka:

Poznámka

SKO_2971_07a

cover01.jpg

RŽ 15-2004.MPG

RŽ 15-2005.MPG

SKO_2971_07b

cover01.jpg

RŽ 17-2007.MPG

RŽ 24-2006.MPG

<

>

Národní archiv 2016 - 2018 | v 1.0.5 | www.nacr.cz | helpnda@nacr.cz

Podporované prohlížeče

Prohlášení o přístupnosti

Národní archiv

www.nacr.cz

Nástroj národního digitálního archivu

- Nástroj umožňuje doplnění metadat součinností archiváře a původce
- Případný převod na výstupní datové formáty zajistí nástroje národního digitálního archivu
- Příklad dříve převzatých dokumentů:
  - Fotoarchiv KDU-ČSL
  - Média vyjmutá z analogových kontrolních spisů a ze spisů správních řízení Úřadu pro ochranu osobních údajů
  - Obsah disku serveru býv. Ministerstva informatiky
  - Paměti Čestmíra Císaře (rukopis)

Děkujeme za pozornost

---

miroslav.kunt@nacr.cz

karolina.simunkova@nacr.cz

